

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

9 décembre 2020

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code civil
en ce qui concerne les liens personnels
entre frères et sœurs**

AMENDEMENTS

Voir:

Doc 55 0780/ (2019/2020):

- 001: Proposition de loi de Mme Rohonyi et M. De Smet.
- 002: Amendements.
- 003: Avis du Conseil d'État.
- 004: Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

9 december 2020

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek,
in verband met de persoonlijke banden
tussen broers en zussen**

AMENDEMENTEN

Zie:

Doc 55 0780/ (2019/2020):

- 001: Wetsvoorstel van mevrouw Rohonyi en de heer De Smet.
- 002: Amendementen.
- 003: Advies van de Raad van State.
- 004: Amendementen.

03677

N° 11 DE MMES ROHONYI ET GABRIËLS ET M. GEENS

Art. 2

Remplacer cet article par ce qui suit:

“Art. 2. L'article 374 du Code civil, remplacé par la loi du 13 avril 1995, modifié par la loi du 18 juillet 2006 et la loi du 30 juillet 2013, est complété par un paragraphe 3, rédigé comme suit:

“§ 3. Les frères et sœurs ont le droit de ne pas être séparés, à moins que cela ne soit contraire à l'intérêt de l'enfant.

L'exercice de ce droit est réglé dans l'intérêt de l'enfant par le tribunal de la famille à la demande des parties, de leurs représentants légaux ou du procureur du Roi. Le tribunal de la famille peut être saisi par tout enfant qui a atteint l'âge de douze ans et, s'il a la capacité de discernement nécessaire, par tout enfant de moins de douze ans.”

JUSTIFICATION

Cet amendement vise à introduire dans l'article 374 du Code civil la règle selon laquelle les frères et sœurs ne peuvent pas être séparés. C'est en effet l'article 374 qui règle la question de l'hébergement des enfants lorsque les parents sont séparés.

En outre, cette disposition doit être limitée aux frères et sœurs au sens strict. Il serait impensable que des “frères et sœurs” issus d'une reconstitution familiale ou de toute autre modification de la situation parentale commune des personnes concernées jouissent du même droit car cela pourrait avoir comme conséquence de séparer les enfants de leur parent au profit de leur beau-parent. Or il va de soi que dans le cadre d'une famille recomposée sans enfant commun, en cas de séparation des parents, les enfants resteront en principe hébergés chez leur parent respectif, ce qui aura inévitablement pour effet de séparer les enfants qui ne sont pas issus d'un même lit. Raison pour laquelle la définition large de fratrie qui se trouve dans la proposition initiale est abandonnée.

Nr. 11 VAN DE DAMES ROHONYI EN GABRIËLS EN DE HEER GEENS

Art. 2

Dit artikel vervangen als volgt:

“Art. 2. Artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek, vervangen bij de wet van 13 april 1995, gewijzigd bij de wet van 18 juli 2006 en bij de wet van 30 juli 2013, wordt aangevuld met een paragraaf 3, luidende:

“§ 3. Broers en zussen hebben het recht niet te worden gescheiden, tenzij dit strijdig is met het belang van het kind.

Over de uitoefening van dat recht wordt in het belang van het kind op verzoek van de partijen, van hun wettelijke vertegenwoordigers of van de procureur des Konings beslist door de familierechtbank. De familierechtbank kan gevat worden door elk kind dat twaalf jaar oud is, en, indien het over het nodige onderscheidingsvermogen beschikt, door elk kind jonger dan twaalf jaar.”

VERANTWOORDING

Dit amendement voert in artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek de regel in dat broers en zussen niet mogen worden gescheiden. Het is immers artikel 374 dat het vraagstuk van de huisvesting van de kinderen regelt wanneer de ouders zijn gescheiden.

Bovendien moet deze bepaling worden beperkt tot broers en zussen in de strikte zin. Het zou ondenkbaar zijn dat “broers en zussen” die voortkomen uit een nieuwe gezinsamenstelling of uit om het even welke andere verandering van de gemeenschappelijke ouderschapssituatie van de betrokken personen hetzelfde recht zou hebben aangezien dit als gevolg zou kunnen hebben dat kinderen van hun ouder zouden worden gescheiden ten voordele van hun stiefouder. Het spreekt echter voor zich dat in het geval van een nieuw samengesteld gezin zonder gemeenschappelijke kinderen, bij een scheiding van de ouders, de kinderen in principe gehuisvest zullen blijven bij hun respectievelijke ouder, wat onvermijdelijk als gevolg zal hebben dat de kinderen die niet gemeenschappelijk zijn, zullen worden gescheiden. Daarom wordt de ruime definitie van broeder- en zusterschap uit het oorspronkelijke voorstel opgegeven.

Cette fratrie élargie aura cependant un effet dans le cadre du droit aux relations personnelles, d'une part, et en cas de placement des enfants issus de la famille recomposée, d'autre part. Cela fait l'objet d'autres amendements.

Enfin, la possibilité pour le mineur d'exercer directement l'action judiciaire est reprise. Bien que les enfants puissent déjà être entendus dans le cadre de la procédure de séparation de leurs parents dès qu'ils ont l'âge de raison, il peut s'avérer qu'aucune procédure ne soit intentée par les parents, notamment dans l'hypothèse où il ne sont pas mariés et où la séparation a lieu de commun accord. Les enfants mineurs doivent donc pouvoir faire valoir leur droit directement.

Sophie ROHONYI (DéFI)
Katja GABRIÉLS (Open Vld)
Koen GEENS (CD&V)

Deze verruimde broeder- en zusterschap zal echter wel een gevolg hebben in het kader van het recht op persoonlijk contact enerzijds en in het geval van plaatsing van kinderen uit een nieuw samengesteld gezin anderzijds. Dit maakt het voorwerp uit van andere amendementen.

Tenslotte wordt de mogelijkheid voor de minderjarige om zelf gerechtelijke stappen te ondernemen, overgenomen. Hoewel de kinderen al kunnen worden gehoord in het kader van de echtscheidingsprocedure van hun ouders van zodra ze de jaren van verstand hebben bereikt, kan blijken dat er door de ouders geen procedure wordt aangespannen, met name in de hypothese waar ze niet getrouwd zijn en waar de scheiding gebeurt in onderling overleg. Minderjarige kinderen moeten daarom hun rechten rechtstreeks kunnen doen gelden.

N° 12 DE MMES ROHONYI ET GABRIËLS ET M. GEENS

Art. 3

Remplacer cet article par ce qui suit:

“Art. 3. Dans l’article 375bis du même Code, inséré par la loi du 13 avril 1995, modifié par la loi du 30 juillet 2013 et par la loi du 16 juin 2018, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans l’alinéa 1er, entre la première et la deuxième phrase, la phrase suivante est insérée: “Les frères et sœurs ont le droit d’entretenir des relations personnelles entre eux.”;

2° l’alinéa 1er est complété par la phrase suivante: “Le lien d’affection est présumé à l’égard de quiconque a vécu avec l’enfant pendant au moins un an en raison d’une adoption, d’une recomposition familiale ou de toute autre modification de la situation parentale.”;

3° dans l’alinéa 2, les mots “, de leurs représentants légaux” sont insérés entre les mots “des parties” et les mots “ou du procureur du Roi”;

4° dans l’alinéa 2, entre la première et la deuxième phrase, la phrase suivante est insérée: “Le tribunal de la famille peut être saisi par tout enfant qui a atteint l’âge de douze ans et, s’il a la capacité de discernement nécessaire, par tout enfant de moins de douze ans.””

JUSTIFICATION

La proposition de loi initiale vise à déplacer l’actuel article 375bis du Code civil dans un nouveau chapitre. Une telle restructuration du Code civil n’est pas nécessaire. L’objectif des auteurs peut être atteint en adaptant l’article 375bis, ce que vise à faire le présent amendement.

D’une part, les frères et sœurs sont associés aux grands-parents dans leur droit à exercer des relations personnelles avec un mineur. Il importe peu, à ce stade, que les frères et

Nr. 12 VAN DE DAMES ROHONYI EN GABRIËLS EN DE HEER GEENS

Art. 3

Dit artikel vervangen als volgt:

“Art. 3. In artikel 375bis van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 13 april 1995, gewijzigd bij de wet van 30 juli 2013 en bij de wet van 16 juni 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt tussen de eerste en de tweede zin, de volgende zin ingevoegd: “Broers en zussen hebben het recht persoonlijk contact met elkaar te onderhouden.”;

2° het eerste lid wordt aangevuld met de volgende zin: “De bijzondere affectieve band wordt vermoed ten aanzien van iedere persoon die ten minste een jaar met het kind heeft samengewoond als gevolg van een adoptie, van een samengesteld gezin, of van enige andere wijziging in de ouderlijke situatie.”;

3° in het tweede lid worden de woorden “, van hun wettelijke vertegenwoordigers” ingevoegd tussen de woorden “van de partijen” en de woorden “of van de procureur des Konings”;

4° in het tweede lid, tussen de eerste en de tweede zin, wordt de volgende zin ingevoegd: “De familierechtbank kan gevat worden door elk kind dat twaalf jaar oud is, en, indien het over het nodige onderscheidingsvermogen beschikt, door elk kind jonger dan twaalf jaar.””

VERANTWOORDING

Het oorspronkelijke wetvoorstel verplaatst het huidige artikel 375bis van het Burgerlijk Wetboek naar een nieuw hoofdstuk. Dergelijke herstructurering van het Burgerlijk Wetboek is niet nodig. Het doel van de indieners kan worden bereikt door artikel 375bis aan te passen, zoals voorgesteld door dit amendement.

Ten eerste worden broers en zussen gelijkgesteld met grootouders in hun recht op persoonlijk contact met een minderjarige. Het doet er in dit stadium weinig toe of de broers

sœurs qui font la demande soient mineurs ou majeurs. Dans les deux cas, on considère de plein droit qu'ils ont un intérêt à exercer de telles relations personnelles. Le juge pourra évidemment s'y opposer si cela va à l'encontre de l'intérêt de l'enfant ou des enfants concernés.

D'autre part, l'amendement vise à instaurer une présomption de lien d'affection avec quiconque aura vécu pendant plus d'un an avec l'enfant. Cela peut viser la fratrie élargie mais aussi les adultes qui ont vécu sous le même toit que le mineur. Là encore, le juge pourra s'y opposer si c'est contraire à l'intérêt de l'enfant.

Enfin, la possibilité pour le mineur d'exercer directement l'action judiciaire est reprise.

Sophie ROHONYI (DéFI)
Katja GABRIËLS (Open Vld)
Koen GEENS (CD&V)

en zussen die het verzoek doen minder- of meerderjarig zijn. In beide gevallen wordt verondersteld dat zij van rechtswege een belang hebben bij het uitoefenen van dergelijk persoonlijk contact. De rechter zal dit uiteraard kunnen weigeren mocht deze uitoefening indruisen tegen het belang van het betrokken kind of de betrokken kinderen.

Ten tweede is het doel van het amendement een vermoeden van affectieve band in te voeren met iedereen die gedurende meer dan een jaar heeft samengewoond met het kind. Dit kan slaan op de verruimde broeder- en zusterschap maar ook op volwassenen die onder hetzelfde dak hebben gewoond met de minderjarige. Ook hier kan de rechter dit weigeren indien het indruist tegen het belang van het kind.

Tenslotte wordt de mogelijkheid voor de minderjarige om zelf gerechtelijke stappen te ondernemen, overgenomen.

N° 13 DE MMES ROHONYI ET GABRIËLS ET
M. GEENS

Art. 4

Remplacer cet article par ce qui suit:

“Art. 4. Dans le même Code, il est inséré un article 387quater/1, rédigé comme suit:

“Art. 387quater/1. Les frères et sœurs mineurs qui font l’objet d’un placement ont le droit de ne pas être séparés, à moins que cela ne soit contraire à l’intérêt de l’enfant.

Cette disposition s’applique également aux mineurs qui ont entre eux un lien d’affection particulier en raison d’une adoption, d’une recomposition familiale ou de toute autre modification de leur situation parentale. Le lien d’affection est présumé lorsqu’ils ont vécu ensemble pendant au moins un an.”

JUSTIFICATION

Cet amendement vise à consacrer l’interdiction de séparer les frères et sœurs mineurs lorsqu’ils font l’objet d’un placement.

Cette disposition est étendue aux membres d’une fratrie élargie qui font l’objet d’un placement.

Dans les deux cas, l’intérêt de l’enfant permet de déroger à la règle.

Sophie ROHONYI (DéFI)
Katja GABRIËLS (Open Vld)
Koen GEENS (CD&V)

Nr. 13 VAN DE DAMES ROHONYI EN GABRIËLS EN
DE HEER GEENS

Art. 4

Dit artikel vervangen als volgt:

“Art. 4. In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 387quater/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 387quater/1. De minderjarige broers en zussen die het voorwerp uitmaken van een plaatsing, hebben het recht niet te worden gescheiden, tenzij dit strijdig is met het belang van het kind.

Deze bepaling is ook van toepassing op minderjarige die een bijzondere affectieve band tussen hen hebben als gevolg van een adoptie, van een samengesteld gezin of van enige andere wijziging in hun ouderlijke situatie. De affectieve band wordt vermoed wanneer ze gedurende ten minste één jaar samengewoond hebben.”

VERANTWOORDING

Dit amendement legt een verbod vast om minderjarige broers en zussen te scheiden in geval van plaatsing.

Deze bepaling wordt uitgebreid tot leden van de verruimde broeder- en zusterschap die het voorwerp uitmaken van een plaatsing.

In het belang van het kind kan in de twee gevallen worden afgeweken van de regel.

**N° 14 DE MMES ROHONYI ET GABRIËLS ET
M. GEENS**

Art. 5

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

Le contenu de l'article 5 initial est repris à l'article 375*bis* du Code civil dans un autre amendement. L'article 5 initial peut donc être supprimé.

Sophie ROHONYI (DéFI)
Katja GABRIËLS (Open Vld)
Koen GEENS (CD&V)

**Nr. 14 VAN DE DAMES ROHONYI EN GABRIËLS EN
DE HEER GEENS**

Art. 5

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

De inhoud van het oorspronkelijke artikel 5 wordt overgenomen in artikel 375*bis* van het Burgerlijk Wetboek zoals bepaald in een ander amendement. Het oorspronkelijke artikel 5 mag dus vervallen.